

ustanovení dovolatel sám má za přežitá, platí zákon ze dne 13. ledna 1914, čís. 9 ř. zák., a takto doplňuje ustanovení služební pragmatiky. Není tudíž zaměstnavatel vázán jedinečně služební pragmatikou, pokud jde o rozvázání služebního poměru, nýbrž slouží mu k tomu účeli i onen zákon a zejména ustanovení Šu 29, to tím spíše, když ve služební pragmatice jest rovněž ustanovení o propuštění bez výpovědi a bez kárného řízení. Dovolatel byl ze služby propuštěn podle Šu 29 čís. 1 cit. zák. proto, že oznámením Státnímu pozemkovému úřadu, k němuž nebyl vyzván, a jehož dosahu si byl plně vědom, vinil majitele velkostatku, že se snaží všemi možnými prostředky panství využiti, že se hospodářství neprovádí racionelně, čímž se dotkl těžkým způsobem důvěry svého zaměstnavatele. Dovolatel však nebývá v dovolání proti tomuto důvodu propuštění, nýbrž obmezuje se jen na to, že nebylo proti němu, jako definitivnímu úředníku, zavedeno a provedeno kárné šetření a že nebylo kárnou komisí o jeho poklesu rozhodnuto, neboť bez kárného šetření mohl prý býti propuštěn jen na zvláštní osobní nařízení majitele velkostatku. Než dovolatel přehlíží ustanovení Šu 47 (2) služ. prag., kde si majitel panství vyhrazuje, že může přenést výlučně sobě vyhrazená zařízení a rozhodnutí na osobu své důvěry, a že bylo zjištěno nižšími soudy, že takovou plnou moc udělil svému generálnímu zmocněnci Josefu Sch-ovi. K těmto právům patří také v Šu 4 (3) služ. prag. uvedené oprávnění dáti výpověď, nebo propustiti ze služby na zvláštní nařízení majitele panství ve vyjimečných případech, kde není třeba ani zavedení kárného šetření, ani rozhodnutí kárné komise. O tom, že k takovým vyjimečným případům jest počítati i tento případ, kde důvěra zaměstnavatelova oním oznámením byla otřesena, nelze míti pochybnosti, když i zákon o statkových úřednících přiznává zaměstnateli právo, by z důležitého důvodu předčasně bez výpovědi rozvázal služební poměr, a právě v Šu 29 čís. 1 cit. zák. za takový důležitý důvod pokládá ztrátu důvěry pro chování úředníka. V tomto sporu byl takový důvod zjištěn a dovolatel, nenapadaje právní názor nižších soudů, že jest tu případ Šu 29 čís. 1 zákona o statk. úřednících, přiznává mlčky jeho správnost a tím i opodstatněnost okamžitého rozvázání služebního poměru propuštěním. Netřeba se proto vývody, pokud se jimi uplatňuje nesprávný výklad služební pragmatiky a pokud se tvrdí, že bylo třeba zavedení kárného šetření za tohoto stavu dále obírat. Jinak — zejména ohledně toho, zda konal dovolatel svou povinnost se zřetelem na zákon čís. 118 z roku 1920 — poukazuje se na důvody odvolacího soudu, jež nebyly dovoláním vyvráceny. Ostatně by ani vznesený nárok v rozsahu zažalovaném nebyl podle Šu 32 o statkových úřednících odůvodněn.

Čís. 3924.

Cenný papír obíhá ve smyslu Šu 11 (1) nařízení ze dne 13. září 1920, čís. 532 sb. z. a n. tam, kde jde obchodem z ruky do ruky, neb odkud jedinečně může býti uveden do obchodu, poněvadž je tam uložen.

(Rozh. ze dne 30. května 1924, Rv I 42/24.)

V roce 1912 zakoupila žalobkyně od tehdejší banky Z. se sídlem v Praze komunální obligace v nominální ceně 70.000 K a, ponechavši je v úschově této banky, později r. 1916 převedla je do úschovy banky U., kdež od té doby nepřetržitě se nacházely. Na základě koncesní listiny ministerstva financí ze dne 21. prosince 1921 byla zřízena žalovaná banka Z. se sídlem v Praze, ježto shora zmíněná banka Z. se sídlem původně v Praze ještě před 28. říjnem 1918 svoje sídlo byla přeložila do Vídně, ponechavši v Praze svoji filiálku. Když pak byla zřízena banka Z., tu s povolením ministerstva financí postoupila banka Z. se sídlem ve Vídni své hypotekární a komunální pohledávky na území republiky Československé, na základě kterých vydala zástavní listy a komunální obligace, této nově zřízené bance Z. v Praze. Tato banka Z. se sídlem v Praze se zavázala při převzetí těchto pohledávek závazky, plynoucí ze zástavních listů a komunálních obligací, vydaných bankou Z. ve Vídni, v Československé republice v oběhu se nalézajících, počínaje od toho dne, kdy v Československé republice přestala možnost, zaplatiti pohledávky v nekolokovaných bankovkách Rakousko-Uherské banky, v československé měně plniti a do 6 měsíců ode dne, kdy povolení k postoupení a převzetí pohledávek byla dána, ony od banky Z. ve Vídni, tedy cizozemské společnosti vydané a v tuzemsku v oběhu se nalézající cenné papíry za vlastní, na československou měnu znějící vyměnit. Žalobkyně, bydlící v nynější Italii, domáhala se na žalované bance Z. výměny komunálních obligací za nové komunální obligace v československé měně. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Ve věci samé dlužno řešiti otázku, zda jest pokládati komunální dluhopisy, o něž jde a jež, jak zjištěno, žalobkyně v roce 1912 zakoupila od banky Z., tehdy ještě se sídlem v Praze a které ponechala v její úschově až do roku 1916, kdy je převedla do úschovy banky U. v Praze, kdež se až do jich odevzdání žalované za účelem výměny nepřetržitě nacházely, — za obíhající v tuzemsku a tudíž účastny nostrifikace po rozumu šu 11 odstavec c) nařízení vlády republiky Československé ze dne 13. září 1920, čís. 532 sb. z. a n., pokud se týče vyhlášky ministerstva financí ze dne 4. února 1922, čís. 4001/161-II/3, dle tohoto nařízení vydané. Dovolací soud sdílí právní názor soudu druhé stolice, že cenný papír obíhá tam, kde jde obchodem z ruky do ruky, neb odkud jedině může býti uveden do obchodu, poněvadž je tam uložen. Jest sice pravda, že převod cenných papírů může se státi také pouhým připsáním k dobru nebo k tíži, pokud se týče připsáním protihodnoty, aniž by musilo dojít k efektivnímu předání papíru. Leč pokud i v takovém případě cenný papír zůstane nadále v úschově tuzemského ústavu, nepřestane býti v oběhu zde, ať již jeho nový nabyvatel jest tuzemcem nebo cizozemcem. Dovolatelka zaměňuje pojem »oběh papíru« s nárokem na jeho vydání. Nařízení vlády republiky Československé ze dne 13. září 1920, čís. 532 sb. z. a n., vydané na základě zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 337 sb. z. a n., má za účel, by

upravilo poměry cizozemských akciových společností peněžních, které dne 28. října 1918 na území republiky Československé měly a posud mají pobočné ústavy u příslušného tuzemského soudu v obchodní rejstřík zapsané. Tedy možnost dalšího obchodování těchto společností v tuzemsku jest v popředí, nikoli úprava valuty, která jen nepřímou byla nostrifikačním nařízením dotčena. Pro způsob úpravy tohoto obchodování byly proto rozhodnými zájmy jak oněch společností, tak i osob, které s nimi byly v úzkém obchodním styku buď jako věřitelé, nebo dlužníci. A jen s tohoto hlediska lze vykládati jednotlivá ustanovení onoho nařízení a nelze z různých zvláštních předpisů, týkajících se jiných oborů (na př. zákon ze dne 18. března 1921, čís. 142 sb. z. a n., nařízení ze dne 7. dubna 1921, čís. 151 sb. z. a n.), usuzovati, jak činí dovolatelka, na tendenci nostrifikačního nařízení a jeho dosah. Kdyby se tedy ani nepřihlíželo ku připisu ministerstva financí ze dne 30. dubna 1923, čís. 45.339/2189/23—II A 3, dle něhož toto ministerstvo, podávajíc osnovu vládního nařízení ze dne 13. září 1920, čís. 532 sb. z. a n., rozumělo výrazem, uvedeným v §u 11 nař. »dílčí dlužní úpisy (titry) v tuzemsku obíhající« takové cenné papíry, které se v tuzemsku v den vyhlášení tohoto nařízení n a l é z a l y a nebyly z nějakého důvodu, zejména podle §u 15 vládního nařízení ze dne 12. března 1919, čís. 126 sb. z. a n., z oběhu v tuzemsku vyloučeny – a jímž vlastně dán jest autentický výklad onoho obratu »dílčí dlužní úpisy v tuzemsku obíhající«, plyne správnost názoru soudu druhé stolice v tomto směru nejen ze slovního výkladu onoho rčení, ale také z účelu a tendence nostrifikačního nařízení samého. Není proto ani třeba utíkat se k výjimečnému ustanovení §u 11 odstavec f) nař., poněvadž dle stavu věci, tak, jak byl zjištěn, nemůže býti pochybnosti o tom, že sporné papíry v den vyhlášení tohoto nařízení, t. j. dne 24. září 1920, byly v tuzemsku v oběhu.

Čís. 3925.

Zřekla-li se manželka při rozvodu nároku na výživné, ač mohla předpokládati, že se stane neschopnou k výdělku, nemůže se při napotomní neschopnosti domáhati výživného.

(Rozh. ze dne 30. května 1924, Rv I 472/24.)

Žaloba rozvedené manželky o placení výživného byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolatelka má právní posouzení věci za pochybené, ježto její nárok na novou úpravu výživného následkem změny jejích poměrů nebyl uznán za oprávněný. Dovolatelka tvrdí, že manželovy poměry se sice nezměnily, ale ona že upadla do choroby a není následkem toho schopna výdělku, což již dostačuje, by provedena byla nová úprava výživného, poněvadž úmluvy, upravující majetkové poměry manželů, jsou